

În *Introducere* se precizează că aceste documente aparțin categoriei memorii (memorandumuri), declarații ale unor personalități politice de primul rang (exemplu Iuliu Maniu), sau ale unor înalți funcționari diplomați ardeleni cu vechi state de serviciu (încă înainte de Marea Unire, ca Vasile Stoica etc.), fie jurnale, cronici, însemnări ale unor personalități locale. În acest sens, majoritatea acestora continuă și reconfirmă o practică dragă mentalității transilvane premoderne și moderne: redactarea unor proteste scrise pentru autoritățile vremii, sub forma unor „prea grațioase suplici”, dar și însemnări de tip jurnal, cronici, corespondență de familie – „menite să fie o stavilă în calea uitării, și în același timp, un refugiu izbăvitor, compensatoriu în fața răului social – politic generalizat. Dealtfel, acesta este mesajul esențial al acestor documente ilustrând mentalitatea transilvană post Marea Unire, întărit și de un vechi text de pe un Pentecostarion din Borșa – Maramureș (1768), transpus pe coperta 4: „Mâna ce au scris va putrezi, iară hârtie ce slabă va rămâne”. (Liuba Irina Horvat)

3. Povești și legende din istoria regiunii Eurocarpatice, apărută la ed. Solstițiu, Satu Mare, 2004, 160 p.

Volumul cuprinde 160 de pagini, împărțit în 3 capitole, care la rândul lor sunt subdivizate pe subcapitole. Volumul are o introducere realizată de Ladislau Kónya.

Volumul este realizat în limba ucraineană, cu o variantă a introducerii în limba română.

Capitolul I “Povești și legende din satele ucrainene din Maramureș”, cuprinde 22 de legende și povești, împărțite în 4 subcapitole:

- a). Legende privind proveniența și denumirea satelor și a formelor de relief;
- b). Povești populare;
- c). Legende și povești privind mitologia;
- d). Legende despre haiduci.

Capitolul II “Poveștile populare a regiunii Eurocarpatice”, împărțit în 3 subcapitole:

- a). Primul fără temetică;
- b). Povești despre Matei Corvin;
- c). Poveștile țiganilor din Ucraina.

Capitolul III “Poveștile populației regiunii Eurocarpatice, cu 8 capitole:

- a). Povești medievale;
- b). Povești despre năvala tătară;
- c). Legendele din timpul curuților (1707-1711);
- d). Legende despre istoria satelor;
- e). Legende haiducești – despre Pîntea și Olexa Doboș;
- f). Revoluția din 1848;
- g). Legendele scc. XX.

Bine structurat pe capitole, cu o tematică interesantă, oferă cititorului o imagine de ansamblu asupra credințelor populare, a trecutului istoric și a personalităților care au influențat viața politică și culturală a zonei de proveniență ale legendelor și poveștilor. Acestea sunt păstrate în frumoasa limbă a etniei ucrainene din regiune și reprezintă un izvor prețios pentru cititori, în ceea ce privește mentalitatea locuitorilor vorbitori de limbă ucraineană și a credințelor legate de evoluția regiunii Eurocarpatice.

Apreciem efortul colectivului liceului Taras Șevcenko din Sighet și a d-lui Ladislau Kónya de a se îngriji să apară un astfel de volum al legendelor și poveștilor populației ucrainene din regiune. (Liuba Irina Horvat)